

Přínos projektu CEVOOH pro tvorbu nového Plánu odpadového hospodářství

M. Pavlas , J. Pluskal, R. Šomplák, J. Valta¹⁾

Ústav procesního inženýrství, Fakulta strojního inženýrství VUT v Brně

¹⁾ CENIA – Česká informační agentura životního prostředí

Obsah

- Nový Plán odpadového hospodářství ČR
- Prognóza produkce odpadů
- Prognóza nakládání s odpady
- Dostatečnost sítě a potřebné investice

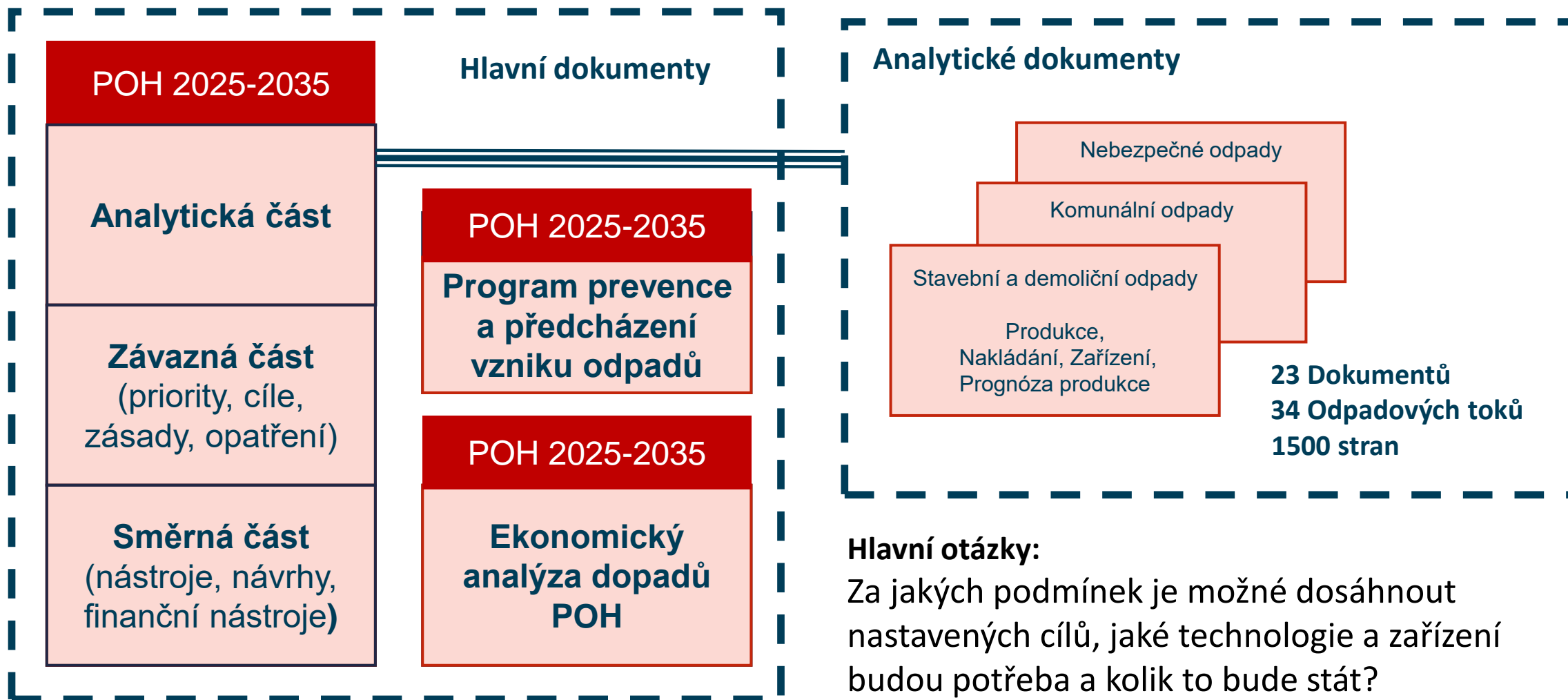
Ministerstvo životního prostředí

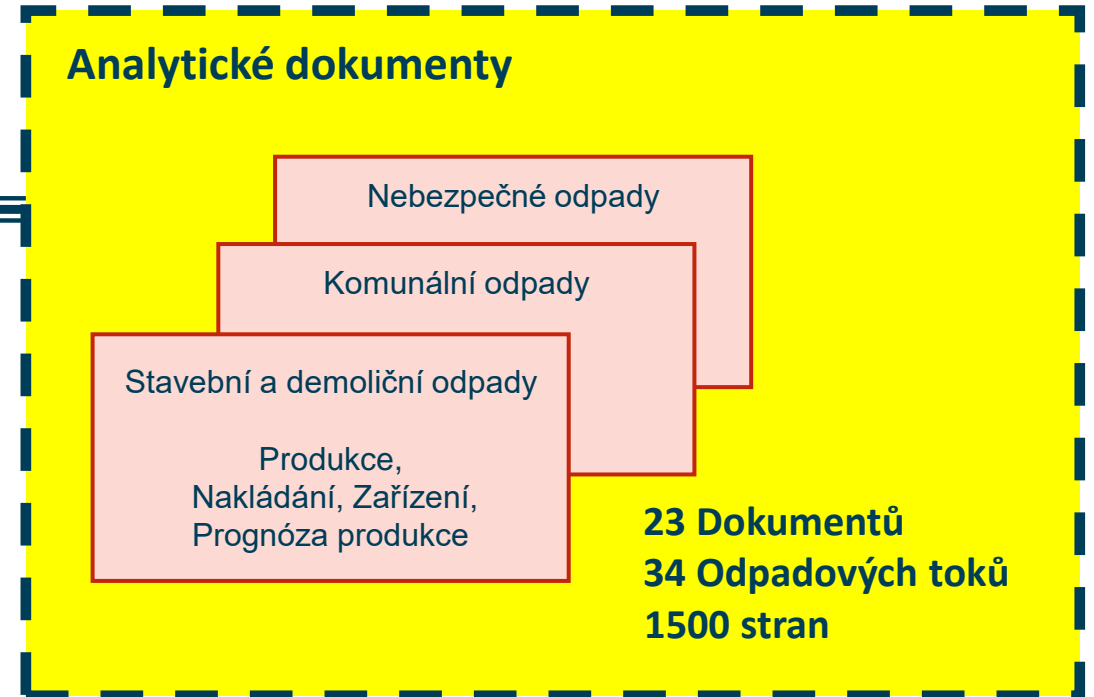
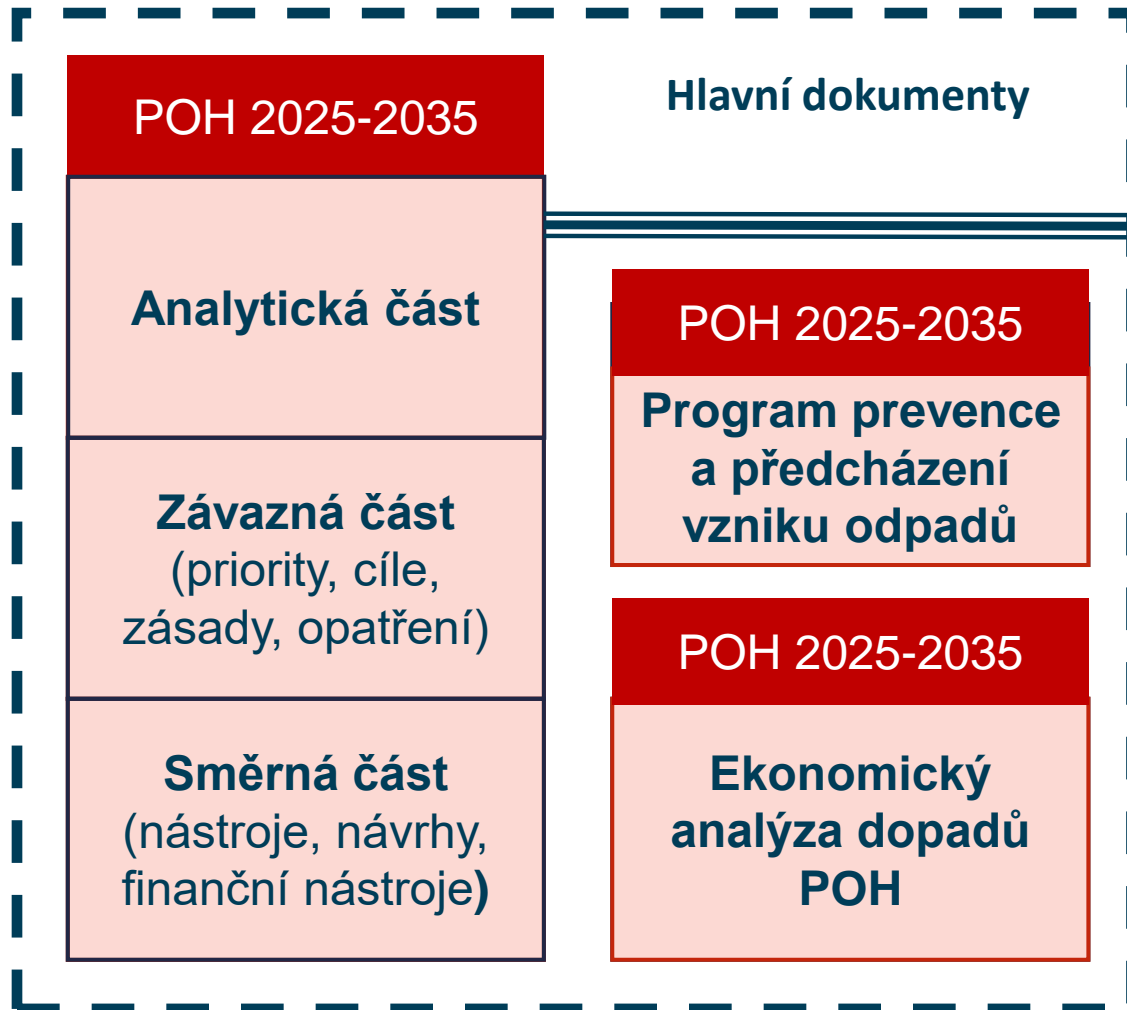
IDEA WAY SOLUTION

cajku

Struktura POH ČR 2025-2035

Příspěvek projektu CEVOOH (WP1F)

Nástroje a přístupy pro:

- Zevrubnou (automatizovanou) analýzu dat
- Analýzu potřebných kapacit

Rozvoj nástroje TIRAMISO - Prognóza budoucí produkce

Produkce odpadů (2022)

**Celkem
39 mil. t**

**Nebezpečné
4 %**

**Ostatní
96%**

64 %

**Stavební a demoliční odpady
(vč. vytěžených zemin)**

15 %

**544 kg/obyv.
Komunální odpady**

9 %

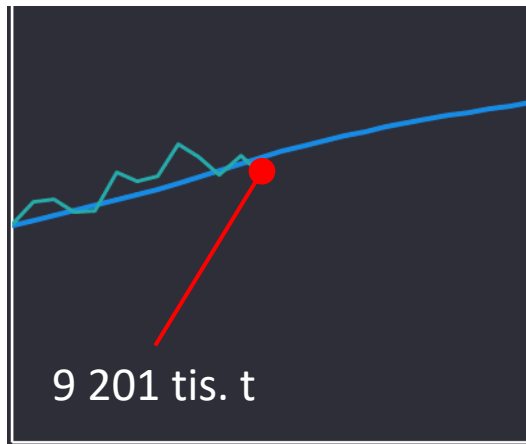
Sekundární odpady

12 %

Další

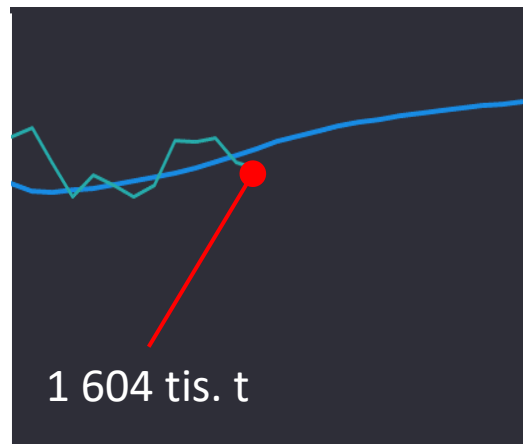
Historický vývoj a trend produkce vybraných toků

Stavební a demoliční odpady

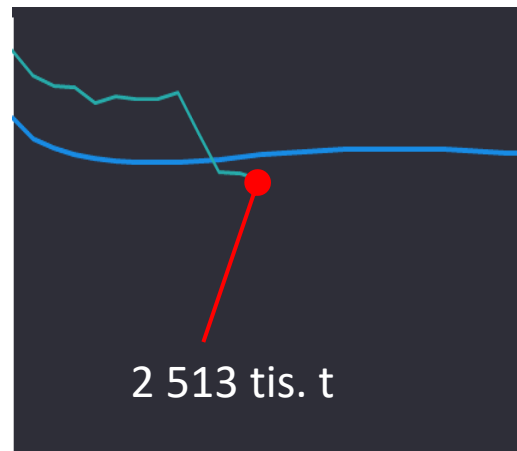
Produkce se odvíjí od stavebních a demoličních od stavebních a demoličních prací, proto je mírně kolísavá. Dlouhodobě má ale rostoucí trend.

Nebezpečný odpad

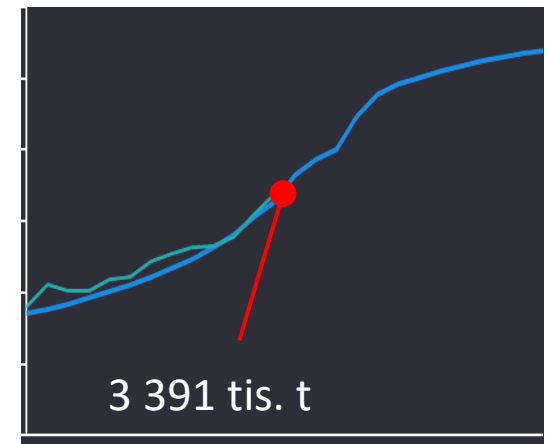
Do budoucna se očekává mírný nárůst produkce nebezpečného odpadu.

Průmyslové odpady

Mírně klesající trend byl narušen skokovým poklesem v roce 2019 a 2020. Následně pokračování mírného poklesu.

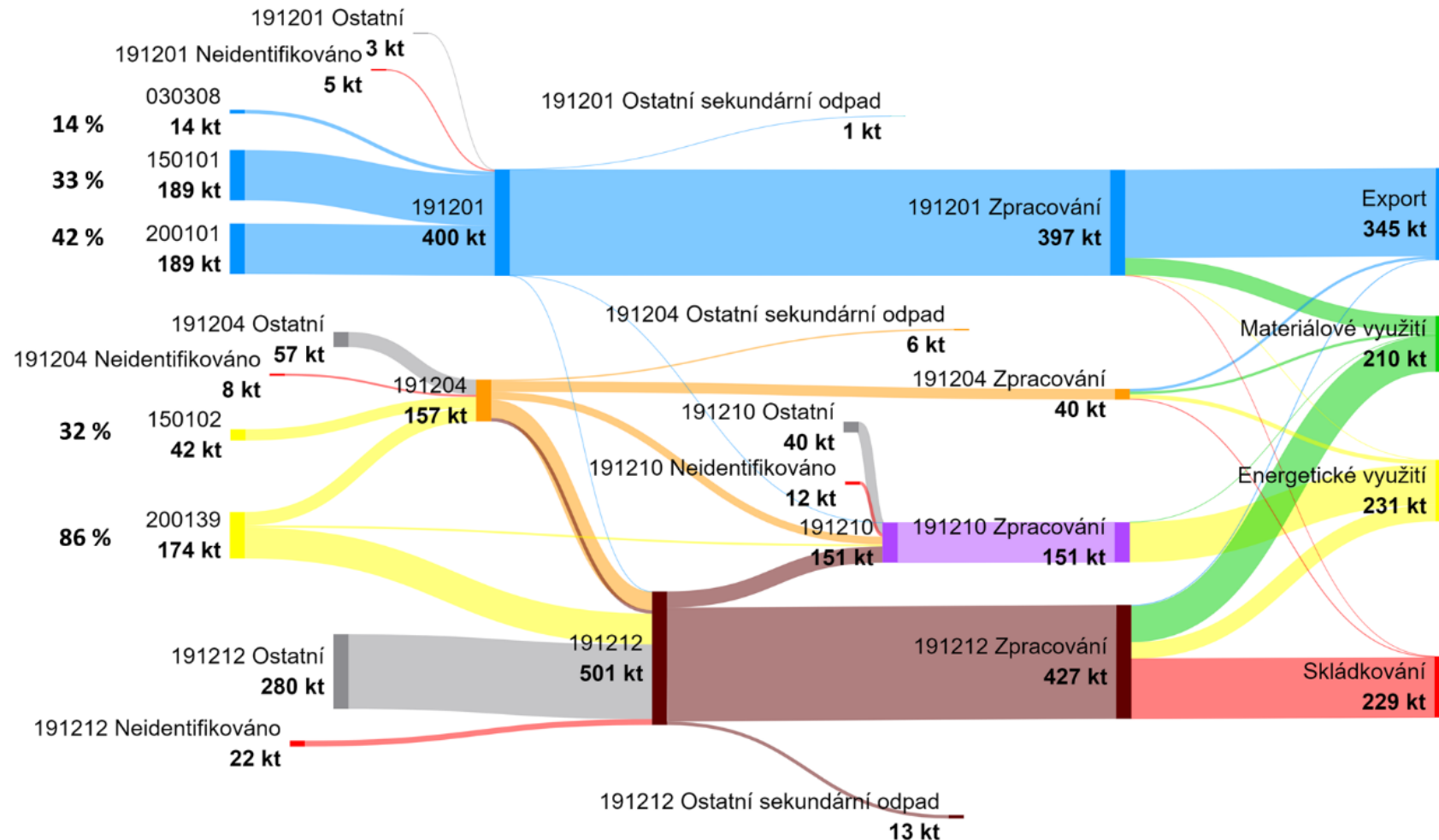
Sekundární odpady

Očekává se výrazný nárůst produkce sekundárních odpadů.

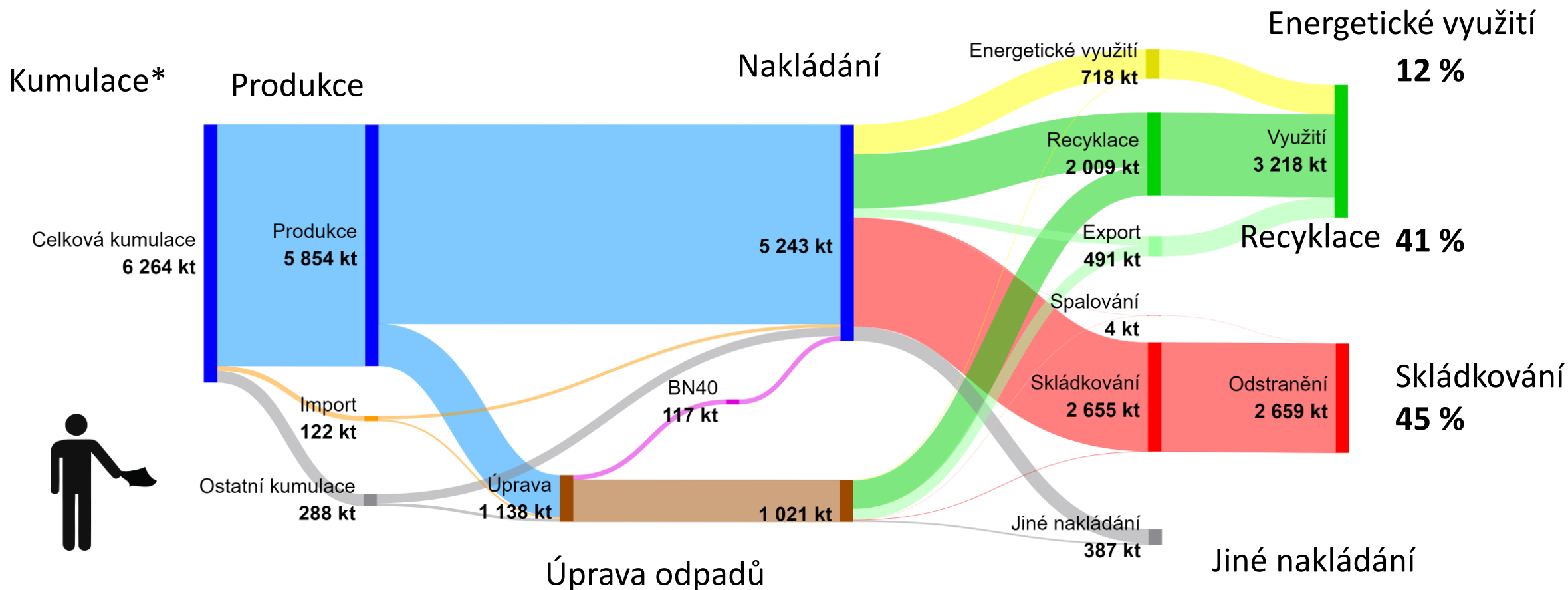
Bude vzrůstat potřeba rozumět původu odpadů sk. 19 a následného nakládání s nimi

Výsledky modelování původu sekundárních odpadů a nakládání s nimi

- Původní matematické modely vyvinuté v rámci projektu CEVOOH
- 28 % sekundárních odpadů pochází z odpadů komunálních
- 17 % produkce komunálního odpadu je předmětem úpravy a přechází do sekundárních odpadů

Nakládání s komunálním odpadem (2022)

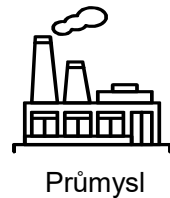
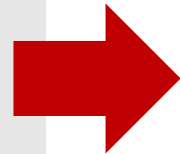
Schopnost analyzovat tok sekundárních odpadů přispívá ke zpřesnění výpočtů indikátorů OH. Výpočtové postupy nahrazují potřebu rozšířeného sběru dat od původců v rámci ročních hlášení.

Přístup k prognóze

- Využívá se nástroj **TiramisO** (data ISOH) a postupy zakotvené v „Certifikované metodice“
- Dlouhodobý trend vs vývoj v posledních třech „**covidových**“ letech (2020-2022)
- Budoucí změny v důsledku implementace nové legislativy (expertní odhad)

Prognóza je výsledek modelování očekávaného budoucího stavu na základě předchozího vývoje.

Základ u většiny toků mimo Komunální odpady

- Vliv ekonomického cyklu je zřejmý, v mnoha případech závislost popsitelná ale **nejsou dostupné dlouhodobé prognózy těchto faktorů** (např. HDP, stavební činnost, průmyslová výroba)
- Předpokládá se zotavení ekonomiky v následujících letech a návrat na původní trajektorii

Projekce (Scénáře) zohledňuje změnu faktorů, které mají vliv na prognózu, např. očekávaný ekonomický vývoj či faktory specifické pro daný odpadový tok.

Významně se využívá u Komunálních odpadů a jejich subtoků

- Prevence, Edukace, Legislativní opatření, Finanční nástroje

Přístup k projekci komunálních odpadů

Prevence

Cíl: Zastavit nárůst produkce KO

- Souvislost s PPVO
- Potravinové odpady / SKO
- Bioodpady (dom. Kompostování)
- Re-use centra (Obj.O)

Primární třídění obyvateli

Edukace a rozšiřování sběrné sítě nádob/pytlů

- Dnes třídí 75% obyvatel (EKO-KOM)
- V SKO je stále značný výskyt materiálově využitelných složek (rozbory MŽP, EKO-KOM) a bioodpadů

Cíl: Do intenzivního třídění zapojit většinu obyvatel (84%)

Dopad: Nárůst produkce tříděných složek, pokles SKO

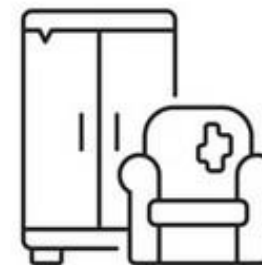
Cíl: Zavést třídění bio z kuchyní a stravoven (z domácností, veřejného sektoru i služeb)

Vazba na energetiku – výrobu bioplynu /biometanu

Vazba na zemědělství – aplikace biomasy do půdy

Dopad: Značný nárůst produkce 20 01 08, pokles produkce SKO

Třídění objemných odpadů

Objemný odpad (Obj.O.)

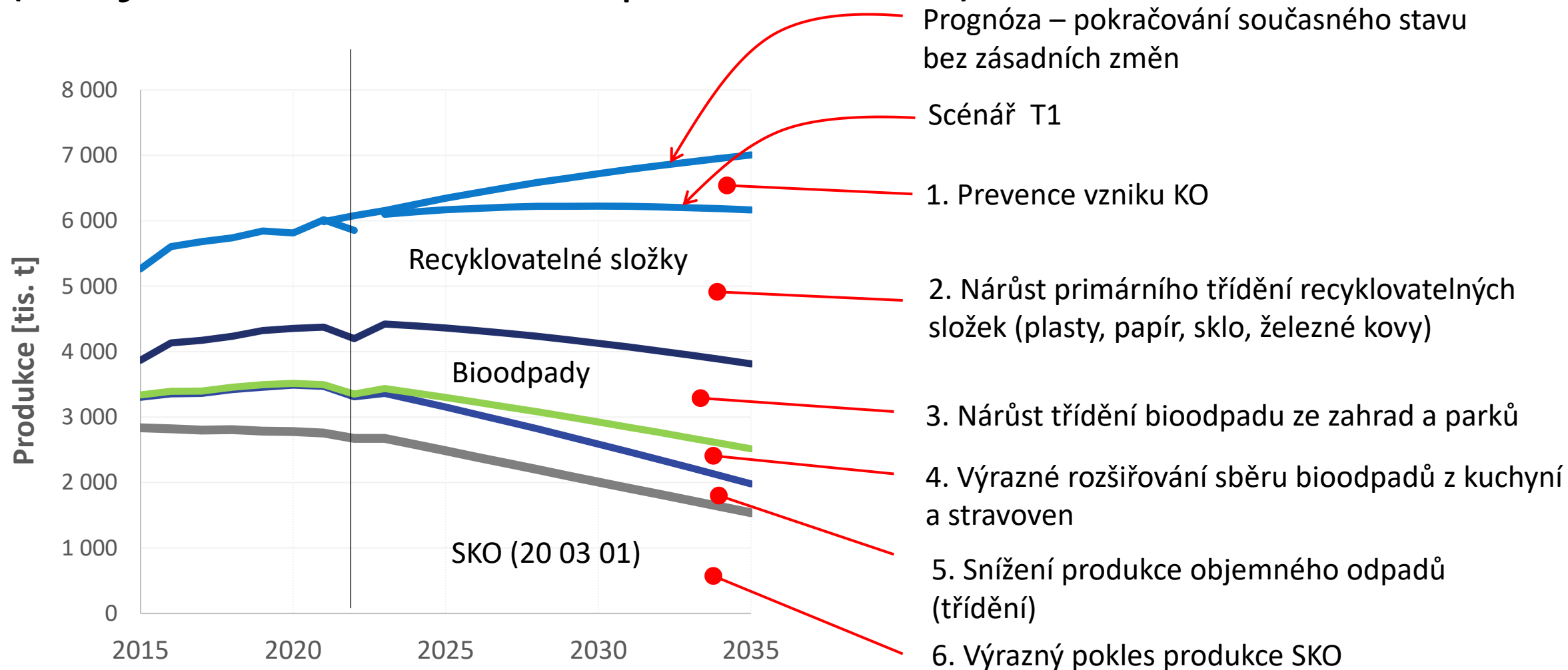
Kat. č. 20 03 07

Rozšíření dotříd'ování objemných odpadů před předáním na sběrných dvorech

- Pokles produkce 20 03 07
- Nárůst složek 20 01 xx

Dotříd'ování na sběrných dvorech

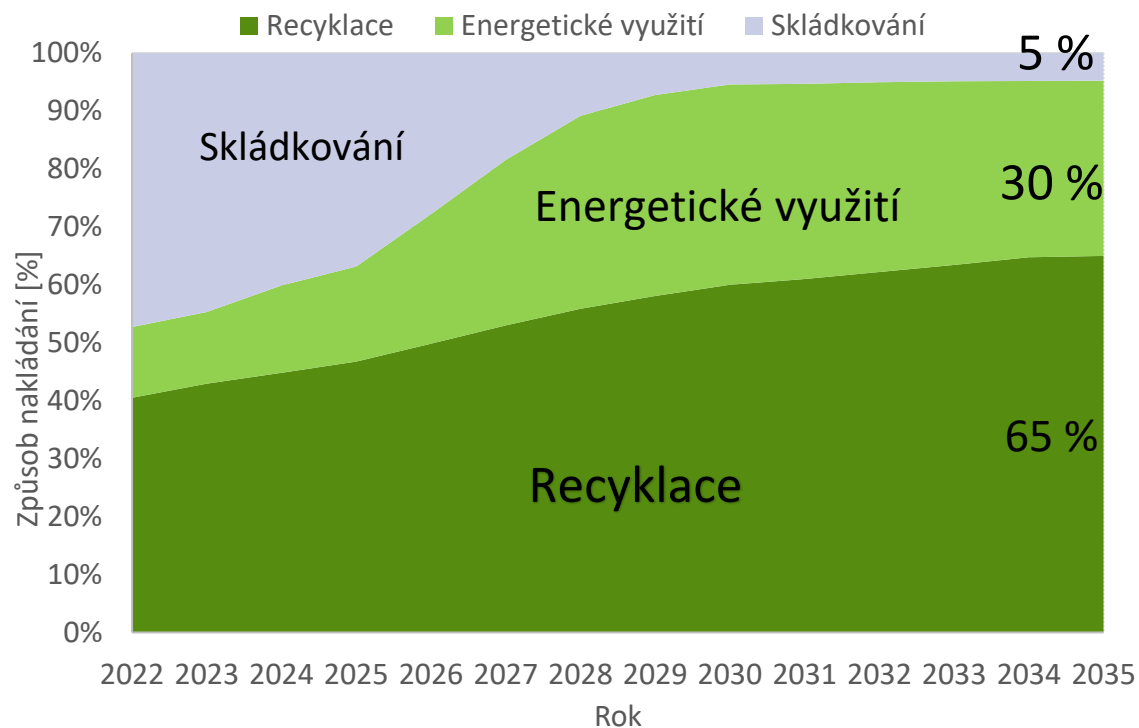
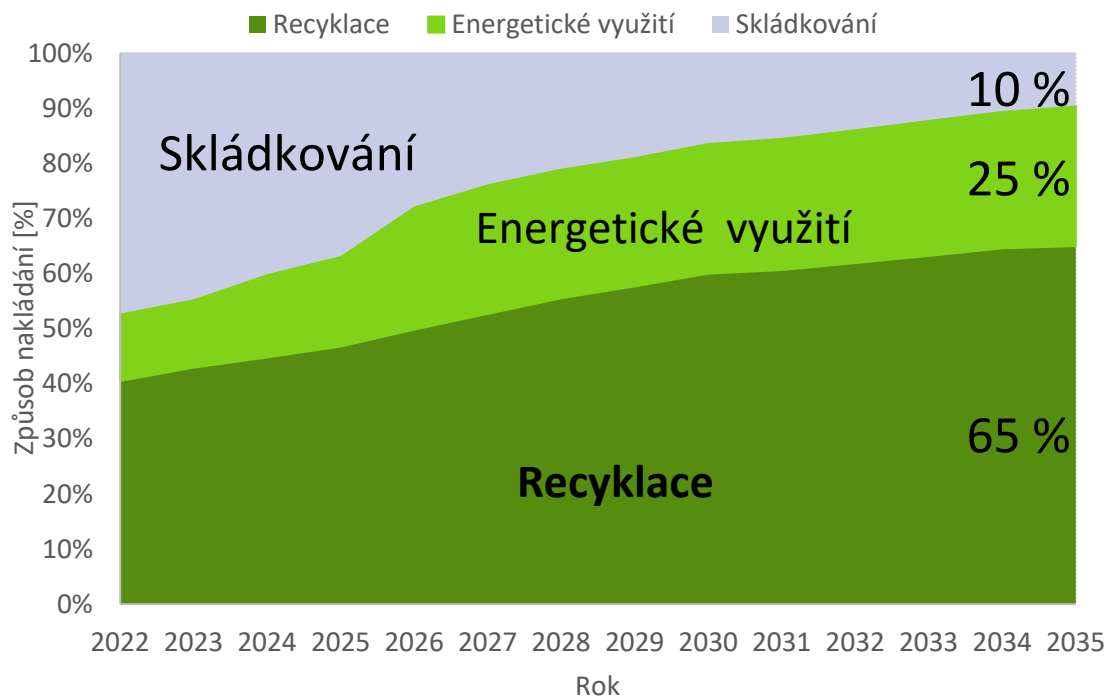
Scénář produkce komunálních odpadů (Trajektorie 1, T1 Optimistická)

Scénáře nakládání s komunálními odpady pro splnění cílů

 Cíle opětovného použití a recyklace	Úroveň přípravy k opětovnému použití a recyklaci komunálních odpadů		
	55 % v roce 2025	60 % v roce 2030	65 % v roce 2035
	Skládováno maximálně 10 % produkovaných komunálních odpadů v roce 2035		

 Scénáře nakládání s komunálními odpady	Navržené scénáře nakládání pro rok 2035					
	<u>Scénář N1</u>		<u>Scénář N2</u>		<u>Scénář N3</u>	
	Recyklace	65 %	Recyklace	65 %	Recyklace	65 %
	Energetické využití	25 %	Energetické využití	30 %	Energetické využití	35 %
Skládkování	10 %	Skládkování	5 %	Skládkování	0 %	

Přístup k analýze potřebných kapacit zařízení

- Informace o kapacitách současných zařízení
  - Registr zařízení ISOH
  - Probíhá prepovolování zařízení podle nového zákona (komplikace z pohledu zpracování dat)
  - Obecně:
    - Kapacita povolených zařízení násobně převyšuje produkci
    - Zařízení mají v povolení velký počet kat. čísel, která reálně nepřijímají
      - Obtížně využitelné - zajímá nás kapacita dostupná pro daný tok / subtok

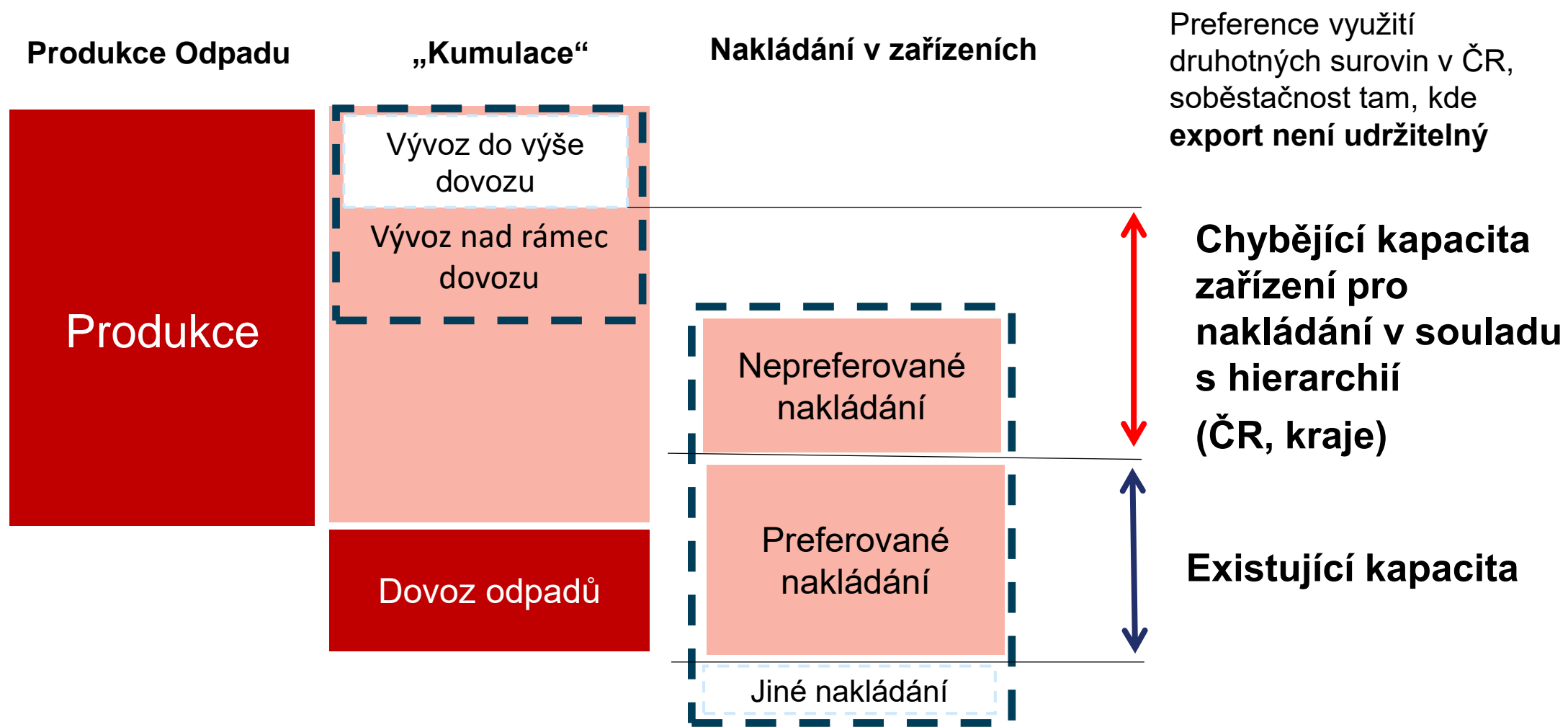
Zvolen přístup zpracování reálných dat o nakládání s odpady v zařízeních

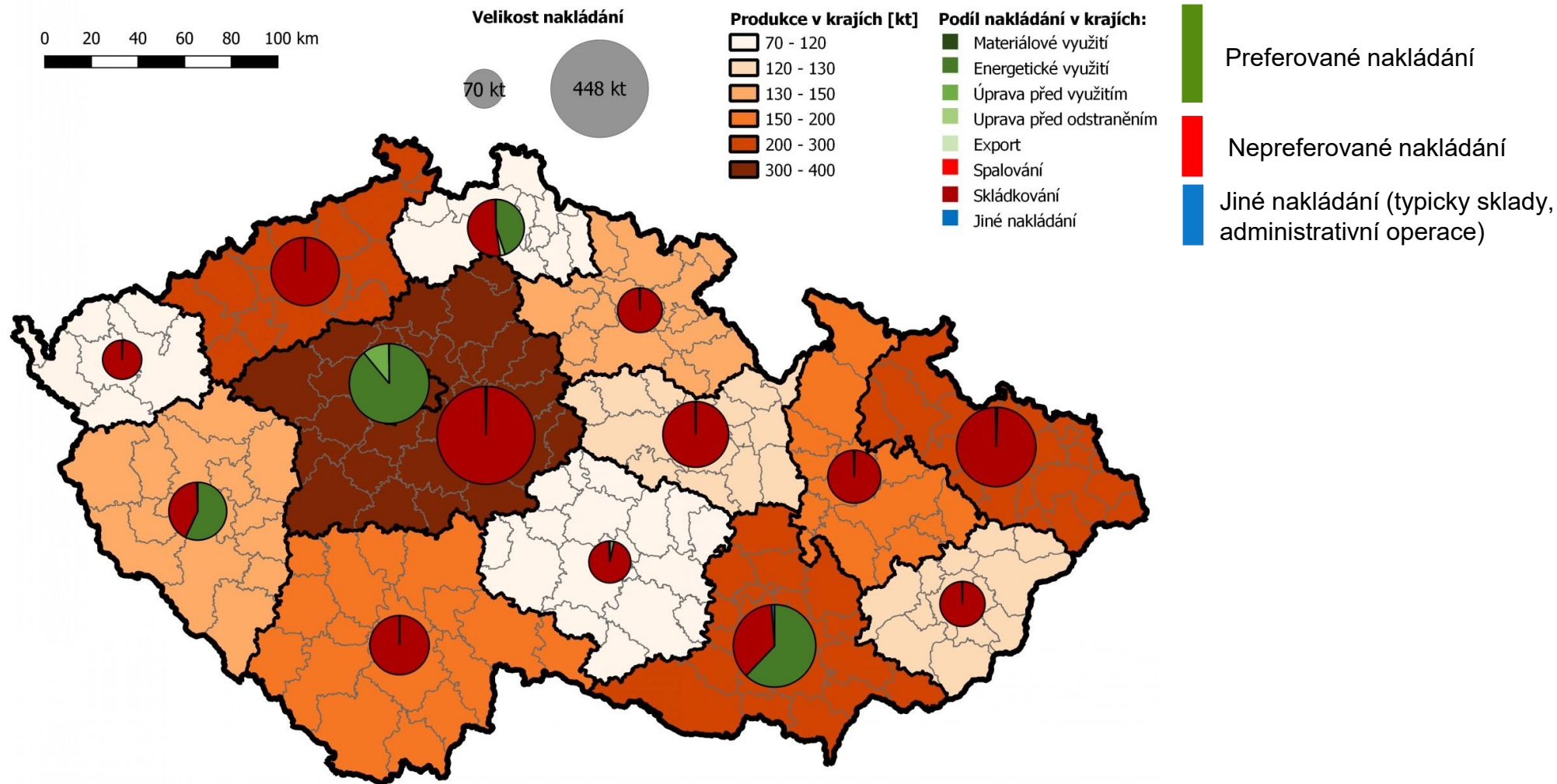
Členění zařízení pro potřeby POH:

- **Aktivní / Neaktivní** (na nakládání s tokem se nepodílí, přestože některé z kat. čísel, která mají povoleno do toku spadá)
  - **Sběrný / Kombinovaná / Koncová**
  - **Mobilní / Stacionární**
- ... a vykázané nakládání v těchto zařízeních

Přístup k analýze potřebných kapacity zařízení (2)

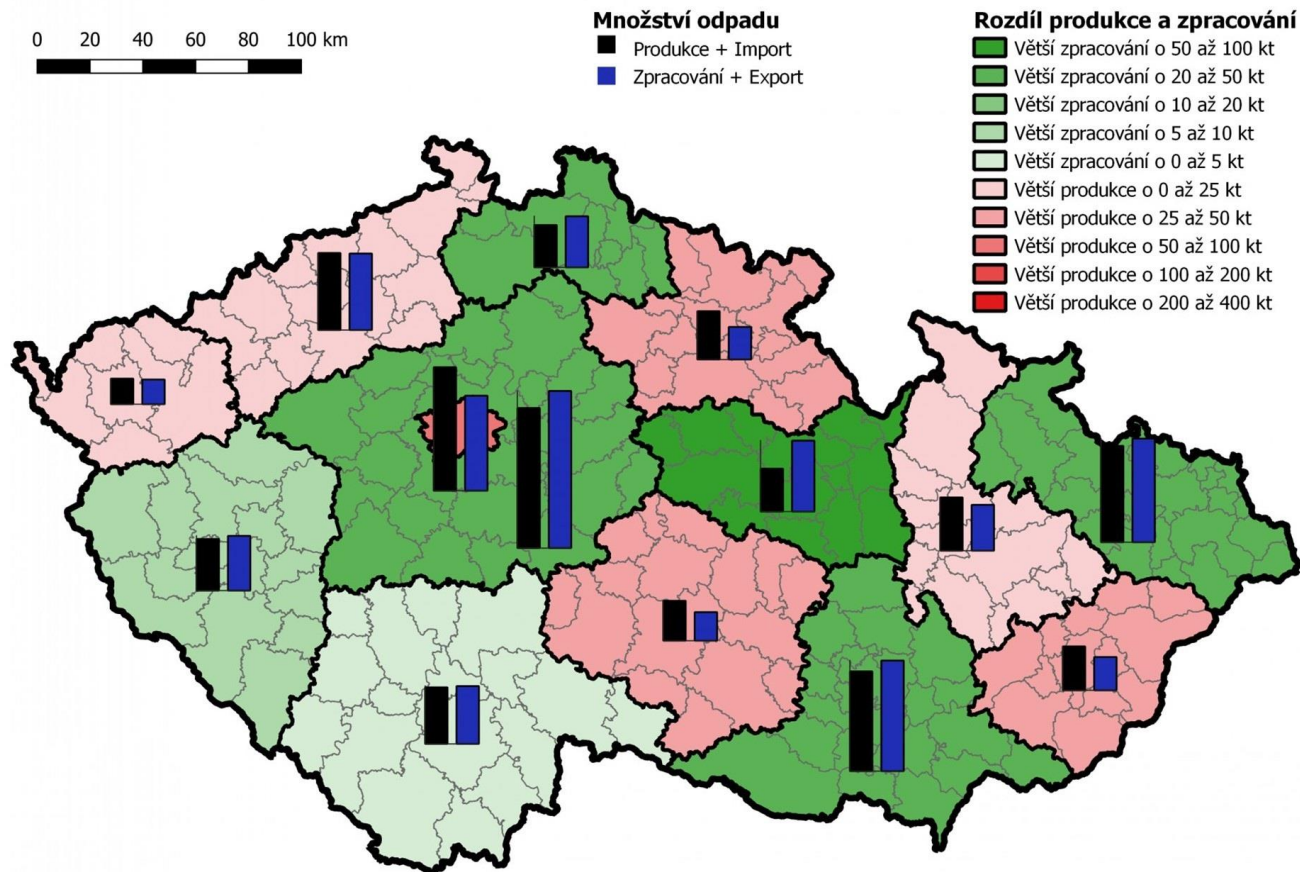
Nakládání s SKO na území ČR v roce 2022

Analýza dostatečnosti kapacit

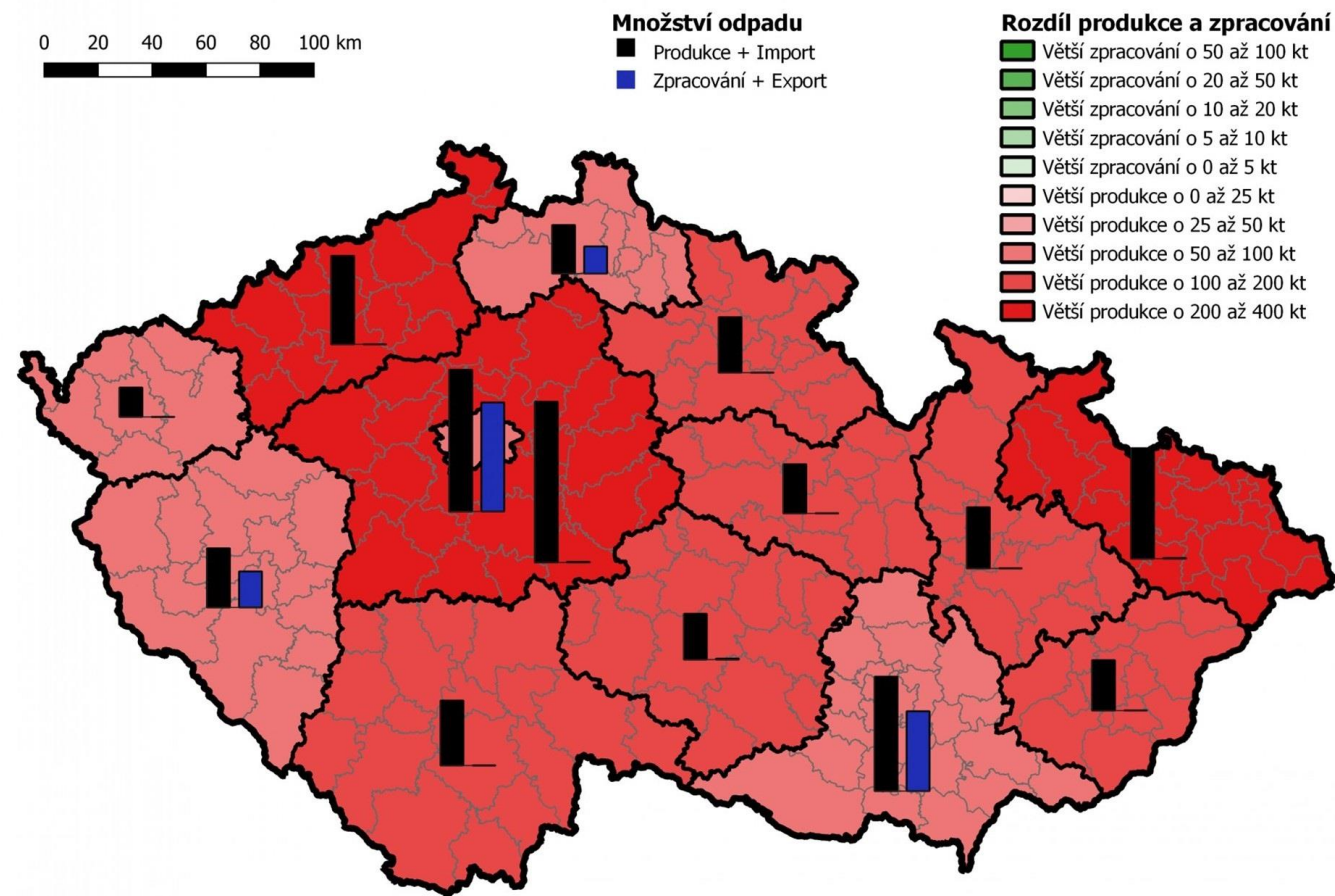
- Mapa hmotnostní bilance SKO (20 03 01) jednotlivých krajů v roce 2022
- **Všechny způsoby nakládání**
- Bilance je za ČR je vyrovnaná, nedochází k exportu ani importu

Analýza dostatečnosti kapacit

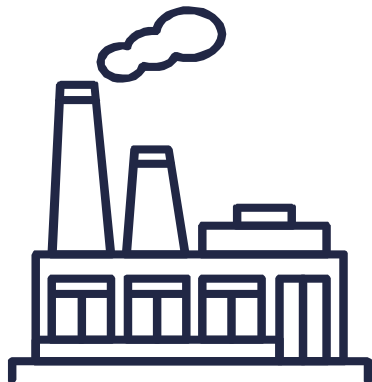
- Mapa hmotnostní bilance SKO (20 03 01) jednotlivých krajů v roce 2022
- **Preferované nakládání (bez skládkování)**
- Nedostatečná kapacita 2 mil. t/r
- Dále se zohlednily výsledky prognózy – pokles produkce SKO

Závěry k dostatečnosti sítě

- Nedostatečná kapacita zařízení pro preferované zpracování následujících toků či subtoků (při současné produkci):
  - Směsný komunální odpad – kapacita zařízení pro energetické využití
  - Objemné odpady – kapacity sběrných dvorů, zařízení pro strojové dotřídění objemných odpadů
  - Nebezpečné odpady vhodné ke spalování – kapacita spaloven nebezpečných odpadů
  - Odpady ze zdravotní a veterinární péče – chybějící kapacita spaloven
  - Biologicky rozložitelné odpady z kuchyní a stravoven
  - Těžební odpady
  - Textilní odpady.
- Nedostatečná kapacita pro energetické využití materiálově nevyužitelných komunálních odpadů i dalších spalitelných odpadů mimo skupinu 20
- Biologicky rozložitelné odpady – kompostárny a bioplynové stanice (souhrnně až 1 mil. t)

Závěry k ekonomickému vyhodnocení

**13 – 16
mil. tun**

potřebných kapacit zařízení
pro nakládání s odpady

**99 – 134
mld. Kč**

potřebných investic do
zařízení pro nakládání s
odpady

**2030: 1 668 Kč/ob.
2035: 1 764 Kč/ob.**

náklady na nakládání s
komunálními odpady po
odečtení příjmů od EPR
systémů

Závěry

- Činnosti v rámci projektu CEVOOH pracovní balík 1F a vznikající nástroje umožnily velmi podrobné a kvalitativně nové zpracování analytické části POH ČR
- Práce na POH ČR jsou zdrojem námětů na další směřování výzkumu v této oblasti
  - Analytické nástroje pro modelování toku odpadů
  - Automatizovaná analýza kapacit zařízení pro nakládání s odpady
  - Návrh na rozvoj prognózy odpadů (nástroj TIRAMISO)